

Dotaz:

Máme osmiletou fenku středního pudla. Poslední dobou nás trápí, přesto že žere normálně, hubne nám před očima, hodně pije a vyžaduje venčení často i v noci. Známý nás upozorňoval na cukrovku, ale nejsme si jisti, zda vůbec pes může onemocnět cukrovkou, jaké to má příznaky a zda se to léčí. Jak bychom se v tomto případě měli zachovat?

Ano. I zvířecí pacienti mohou mít diabetes mellitus (cukrovku). V našich podmínkách je to nejčastěji zjišťovaná hormonální porucha psů a koček. Za častější diagnostikou stojí bezesporu i stále se zlepšující úroveň veterinární péče v naší republice. Mezi nejpostiženější plemena patří jezevčáci, pudli a němečtí ovčáci. Tento údaj je samozřejmě ovlivněn momentální oblibou chovu těchto plemen. Větší výskyt diabetu je u fen středního a vyššího věku. U koček převládají starší kastrování kocouři. U psů je nástup onemocnění obvykle pozvolný. Majitel upozorňuje veterináře na zvýšené pití a močení, někdy i pomočování v bytě, hubnutí navzdory zachovanému příjmu krmiva, zhoršenou kvalitu srsti, příp. zhoršující se zrak. U koček je naopak nástup onemocnění ze dne na den, kromě výše uvedených typických příznaků dochází k rpšlapování pánevních končetin tzv. plantigrádní postoj (pánevní končetiny jsou pokrčené, kočka sedí jakoby ve dřepu a nemůže se postavit).

Podstatou tohoto onemocnění je relativní nebo absolutní nedostatek inzulínu. Inzulín je látka bílkovinné povahy řazená mezi hormony, kterou vytváří specializované buňky pancreatu (slinivky břišní), a která umožňuje přestup glukózy z krve do tělních buněk. Ty glukózu dále využívají jako zdroj energie. Deficit inzulínu může být způsoben vyčerpáním buněk slinivky břišní, tzn. jeho sníženou produkcí. Vzniká tak absolutní nedostatek inzulínu. O relativním nedostatku hovoříme, když buňky těla ztrácejí citlivost na inzulín a jeho normální hladina nestačí na přečerpání dostatečného množství glukózy do buněk. Další příčinou snížené funkce inzulínu, v našich podmínkách velmi častou, je zvýšená hladina gestagenů (pohlavních hormonů). K přirozené kulminaci progesteronu dochází u fen 20. - 30. den od začátku hárání. Progesteron indukuje zvýšenou produkci růstového hormonu v mléčné žláze a ten snižuje vliv inzulínu na vstup glukózy do buněk. Tělo cítí opět deficit inzulínu a tzv. zpětnou vazbou zvyšuje vylučování inzulínu buňkami pankreatu, což může vést až k jejich vyčerpání. Stejným mechanismem působí i dodávání exogenních gestagenů nejčastěji ve formě antikoncepčních injekcí za účelem oddálení říje u fen a koček. Podobný antiinsulinogenní efekt jako pohl. hormony a růstový hormon mohou mít glukokortikoidy, ať už produkované nadledvinami nebo uměle dodávané do organismu zvířete z terapeutických důvodů.

Velmi ojediněle se toto onemocnění vyskytuje i v mladém věku. V těchto případech se jedná o genetickou vadu, která podmiňuje tvorbu specifických protilátek ničících B-buňky slinivky břišní. Obezita je u zvířat spíše vedlejším příčinným faktorem, i když se také podílí na snižování citlivosti buněk na inzulín.

MVDr. Jan Hnízdo
www.animalclinic.cz